

ingediend op **1503** (2022-2023) – Nr. 3
15 februari 2023 (2022-2023)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het voorstel van resolutie

van Sofie Joosen, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein,
Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Joris Nachtergaele

over de erkenning als genocide van de Holodomor,
de grote hongersnood van 1932-1933 in Oekraïne
die het gevolg was van de communistische
landbouwpolitiek in de voormalige Sovjet-Unie

Documenten in het dossier:

1503 (2022-2023) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Verslag

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
  - 1° de verschrikkelijke hongersnood die in de periode 1932 en 1933 in de Oekraïense gebieden heeft plaatsgevonden en die in het Oekraïens Holodomor of 'uitroeiing door honger' wordt genoemd;
  - 2° de dramatische en gruwelijke gevolgen van die hongersnood, waarbij naargelang van de bron 2,6 tot 7 miljoen Oekraïense boeren en hun familieleden een wrede dood zijn gestorven;
  - 3° het verdrag van de Verenigde Naties van 9 december 1948 inzake de voorkoming en bestraffing van genocide;
  - 4° de Oekraïense wet van 28 november 2006, waarin die kunstmatig uitgelokte hongersnood als een genocide tegen het Oekraïense volk wordt gekwalificeerd;
  - 5° de resolutie van het Europees Parlement van 23 oktober 2008 over de herdenking van de Holodomor, de kunstmatig veroorzaakte hongersnood in Oekraïne (1932-1933);
  - 6° de hoorzitting in het Vlaams Parlement op 15 november 2022 over het versterken van de herinnering aan de Holodomor, met prof. dr. Jan Wouters, gewoon hoogleraar Internationaal Recht aan de KU Leuven, Frédéric Crahay, directeur van de Stichting Auschwitz - vzw Auschwitz in Gedachtenis, en dr. Maarten Van Alstein, expert Herinneringseducatie van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1219/2);
  - 7° de resolutie van het Europees Parlement van 15 december 2022 over 90 jaar na de Holodomor: de massamoord door uithongering erkennen als genocide (2022/3001(RSP));
- overwegende dat:
  - 1° de toenmalige Sovjet-Unie die tragische gebeurtenis decennialang heeft verzwegen en verborgen gehouden, en die door het communistisch regime gecreëerde catastrofe tot op vandaag buiten Oekraïne weinig bekend is;
  - 2° in Oekraïne in die periode een hongersnood van enorme omvang heeft geheerst, die ondertussen door historisch onderzoek is bevestigd en ook algemeen werd en wordt erkend door onderzoekers, organisaties, instellingen en overheden;
  - 3° de hongersnood en Sovjetterreur in die jaren hebben geleid tot totale ontredding, miljoenen doden, zelfmoorden uit diepe wanhoop, plunderingen, het eten van gras en stro, het eten van honden en katten, het roven van lijkhuizen en uiteindelijk zelfs kannibalisme;
  - 4° onderzoek duidelijk heeft aangetoond dat die catastrofe in Oekraïne het gevolg was van een bewuste (landbouw)politiek die georganiseerd werd door het communistische Sovjetregime en bestond uit een afschaffing van het individuele grondbezit, de gedwongen totale collectivisering van de Oekraïense landbouw, massale confiscatie van voedselvoorraden en het weigeren van buitenlandse hulp in combinatie met strenge binnenlandse reisbeperkingen zodat bevoorrading elders onmogelijk werd;
  - 5° de opstanden door de boerenbevolking tegen de Sovjetmaatregelen door Stalin bloederig werden neergeslagen, met brutale vergeldingsacties en door regio's volledig af te snijden van elke voedselaanvoer;
  - 6° de belangrijke discussiepunten over de Holodomor onder historici zijn:
    - a) of die hongersnood al dan niet gepland, kunstmatig en georganiseerd was;
    - b) of die hongersnood gericht was op de door Stalin als vijand van de revolutie beschouwde boerenbevolking in het algemeen, dan wel op specifieke etnische groepen;
    - c) wat het uiteindelijke aantal slachtoffers was;
  - 7° het vaststaat dat van de getroffen gewezen Sovjetlanden, Oekraïne, samen met Kazachstan, het hardst getroffen is door die catastrofe;

- 8° in de jaren die volgen op 1932 en 1933 het communistische Sovjetregime ook het merendeel van de intelligentsia, de kunstenaars en de elite van de Oekraïense natie heeft gedeporteerd of terechtgesteld. Daarnaast werd de Oekraïense Grieks-katholieke kerk geliquideerd, en werd alles in het werk gesteld om de Oekraïense taal en cultuur uit te wissen;
  - 9° het Sovjetterreurbewind de Holodomor aangewend heeft om de toenmalige Oekraïense onafhankelijkheidsbeweging te vernietigen en etnische Oekraïners te elimineren in het voordeel van migranten uit andere gebieden van de Sovjet-Unie;
  - 10° de Holodomor een historische tragedie is die zeer diepe sporen heeft nagelaten in het Oekraïense geheugen, en het herdenken van dergelijke gebeurtenissen een herhaling van soortgelijke tragedies in de toekomst moet helpen voorkomen;
  - 11° de Holodomor sinds de Russische agressie tegen Oekraïne vanaf 2014 en sinds de invasie in 2022 steeds vaker wordt aangevoerd als een van de centrale knooppunten in de geschiedenis van het land tegen de overheersing uit Moskou;
  - 12° verder onderzoek moet bijdragen tot een ruimer historisch besef over het onrecht dat generaties van Oekraïners hebben ondergaan en de nood tot waarheidsvinding;
  - 13° de parlementen van een twintigtal landen de Holodomor ondertussen als genocide erkend hebben, waaronder Andorra, Argentinië, Australië, Brazilië, Canada, Chili, Colombia, Ecuador, Estland, Georgië, Hongarije, Italië, Letland, Litouwen, Mexico, Paraguay, Peru, Polen, Slovakije, Spanje, Tsjechië, Duitsland en de Verenigde Staten;
  - 14° in 2022-2023 de negentigste verjaardag van de Holodomor wordt herdacht;
- veroordeelt alle gevallen van misdaden tegen de mensheid en genocide, keurt alle pogingen om die te ontkennen ten stelligste af en herdenkt de onschuldige slachtoffers van alle genocides en misdaden tegen de mensheid;
  - erkent de Holodomor, de door het Sovjetregime opzettelijk veroorzaakte hongersnood in Oekraïne in 1932-1933, als genocide op de bevolking van Oekraïne, aangezien deze werd gepleegd met als doel een groep mensen weg te vagen door welbewust levensomstandigheden te creëren die tot hun fysieke vernietiging zouden leiden;
  - veroordeelt met klem die daden, die tegen de Oekraïense plattelandsbevolking gericht waren en gepaard gingen met massale vernietiging en schendingen van de mensenrechten en de vrijheden;
  - betuigt zijn respect aan het Oekraïense volk, dat onder die tragedie geleden heeft, en betuigt zijn medeleven met name aan de overlevenden van de Holodomor en aan de familieleden en verwanten van de slachtoffers;
  - erkent het historische recht van Oekraïne op een soeverein bestaan los van Russische inmenging;
  - vraagt aan de landen die bij het uiteenvallen van de Sovjet-Unie zijn ontstaan, om hun archieven over de Holodomor van 1932-1933 in Oekraïne verder open te stellen voor een uitgebreid onderzoek, zodat alle oorzaken en gevolgen aan het licht kunnen worden gebracht en ten gronde kunnen worden onderzocht;
  - vraagt aan de voorzitter van het Vlaams Parlement om deze resolutie te bezorgen aan de Vlaamse Regering, aan de Europese Commissie, en aan de president, de regering en het parlement van Oekraïne;

- betreurt het feit dat de negentigste herdenking van de Holodomor plaatsvindt terwijl Rusland zijn aanvalsoorlog tegen Oekraïne voortzet, en de soevereiniteit en territoriale integriteit van dat land schendt;
- veroordeelt in de meest krachtige bewoordingen alle vormen van totalitarisme en betreurt dat de misdaden van het totalitaire Sovjetregime nog niet zijn geëvalueerd vanuit juridisch oogpunt, dat de daders van deze misdaden niet voor de rechter zijn gebracht, en dat de misdaden nooit duidelijk door de internationale gemeenschap zijn veroordeeld; dringt aan op een alomvattende, historische en juridische beoordeling van het Sovjetregime en op een transparant maatschappelijk debat over zijn misdaden, hetgeen van het grootste belang is voor het tot stand brengen van een gemeenschappelijk Europees historisch besef en herinnering, en derhalve voor het vergroten van de weerbaarheid van onze samenlevingen tegen de huidige bedreigingen voor de democratie.